

μα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ἦτον ἀλμυρὸν, ὅθεν τὸ ἀπέβλαεν ἀηδιάσας· ἐδράζε τότε τὴν φιάλην μὲ τὸ οἶνόπνευμα καὶ ἐπιεν ἐξ αὐτοῦ ἀμυστί.

Τότε ἡτθάνθη δι' ὅλου τοῦ σώματος διαχκομένην ἡδονὴν τινα σωτήριον, διήκουσαν μέχρι τοῦ μυελοῦ τῶν κοκκάλων. Μετὰ ταῦτα ἐπῆρε τὴν ρούϊναν τὸ φύραμα καὶ τὴν ἐτραγάνισε λιμασμένα. Καθόσον δὲ αἱ δυνάμεις ἀνεγεννῶντο εἰς τὸ σῶμα του γέλως ἀκούσιος κατέλαθεν αὐτὸν, καγχασμὸς προερχόμενος ἀπὸ συναίσθησιν εὐφροσύνης, ἀγαλλιάσεως ἐκστατικῆς, ἀφάτου.

Ἄλλ' ἀφοῦ αἱ πρῶται καὶ ἀπόλυτοι ζωϊκαὶ χρεῖαι ἐθεραπεύθησαν, ἡ ἀλήθεια, ἡ θλιβερά ἀλήθεια παρέστη γυμνὴ εἰς τὰ ὄμματά του. Τότε ἐνδούς εἰς ἀνάγκην ἐνδόμυχον ἔπεσε πρηγῆς καὶ μετὰ βαθείας κατανόσεως καὶ μὲ δάκρυα θερμὰ προσηυχῆθη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀλῆ.

Εἴτα ὑπέστρεψε μόνος διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ δι' ἧς εἵχεν ἔλθει πρότερον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του.

I. K.

## ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΚΑΙ ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ.

Συνέχεια. (ἴδε φυλλάδ. 63.)

Γ.

Διήγησις.

Ἀφοῦ ἡ τρικυμία τῆς δευτέρας Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως παρήλθεν, ὁ δὲ ἥλιος τοῦ δευτεροτόκου κλάδου τῶν Βουρβόνων καθυσύχαζεν ἡδῆ, καὶ ἐθέρμαινε τὸ ἀνησυχώτερον τῶν ἐθνῶν, ὁ Φίλιππος Δ΄ ἡρξας τὸ 1831 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τὰς νομικὰς σπουδὰς του ἐν Παρισίοις.

Ὁ Φίλιππος παρήλλασε τότε τὸ 24 τῆς ἡλικίας. Εὐρίσκειτο λοιπὸν εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ κινῆται ἀκαταπαύστως καὶ νὰ ἐνεργῇ χωρὶς τίποτε νὰ παράγῃ, καθ' ἣν τὸ μέλλον ἀπατᾷ εὐκολώτερον, καὶ τὸ ἐνεστώς ἀν περιβάλλεται ὑπὸ τῆς λαμπρότητος, θεωρεῖται ὡς μόνιμον καὶ ὡς παραγωγὸς αἰώνιος, διότι οὐ τὼς εὐρέθη ἔως τῶρα.

Ὅστις ἐσπούδασε τὸν κόσμον εἰς τὸ πλεῖστον τῶν Πρωτεῖκων αὐτοῦ μεταμορφώσεων, θά εἴπῃ μὲ δυσκολίαν ὅτι καταλαμβάνεται ὁ Πρωτεὺς οὗτος καὶ διαμένει ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ φίλου· διότι ὁ φίλος ἔχει τὸσσην μεγάλαν ὑποχρεώσιν ὥστε πᾶς ἐγωϊσμὸς, ἀνθρώπινος ἀρκεῖ νὰ ᾖ, ὁπισθοδρομῇ ἐνώπιον αὐτῶν, καταβάλλει πᾶσαν δύναμιν ζητοῦσαν νὰ τὸν ὑποτάξῃ, καὶ λαμβάνει θηριώδη πολλακίαν μορφήν, καθὼς ὁ Πρωτεὺς καὶ θηρίου μορφήν ἐλάμβανε.

Ἄλλ' ὁ Φίλιππος ἦτο νεανίας ἀκόμη, καὶ τὸν κόσμον δὲν τὸν εἶχε σπουδάσει ὅσον ἔπρεπε, διὰ νὰ νοήσῃ τί εἶδους πρᾶγμα ὀνομάζουσι οἱ ἄνθρωποι φίλον· ἐνόμιζε λοιπὸν ὅτι τῶν μυθιστορημάτων οἱ ἥρωες ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐρρόντιζε νὰ γνωρίσῃ τινὰς ἐξ αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νέος βλέπει τὴν κοινωνίαν ὑπὸ μυθιστορικὴν ἐπιψιν, ὁ Φίλιππος ἀντὶ ἐνὸς εὗρε διωδὴκάδα φίλων, καὶ ἀνευ πολλῆς βραδύτητος· εἰς τὴν διωδε-

κάδα ταύτην περιείχετο καὶ ὁ Ἐδουάρδος ὅστις ὁμῶς εὐτυχὲς νὰ ᾖ· ἐξαιρέσις τοῦ γενικοῦ κανόνος τοῦ διέποντος τὰς πράξεις καὶ τὰς συμβουλάς τῶν ἄλλων φίλων· οἱ ἄλλοι φίλοι ἠθέλον φ. ε. νὰ ᾖναι ὅλοι ὁμοῦ εἰς τοῦ Κερραμικοῦ τὸν περίπατον, εἰς τὴν ἱππασίαν τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ, εἰς τὴν θήραν τοῦ ἁγίου Διονυσίου, εἰς τὸ καφετεῖον, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, εἰς τὸν χορὸν Μαδιλλῆς καὶ εἰς τὰς νυκτερινὰς συναναστροφάς· ὁ Ἐδουάρδος ἠθέλων ἐπὶ πλεῖστον νὰ συμπεριφέρεται μεθ' ἐνὸς τοῦ πολὺ καὶ μετὰ δύο τοῦ πολὺ πολὺ τοῦτο παρητήρησεν ὁ Φίλιππος καὶ τὸ ἐξετίμησεν ὡς μυθιστορικόν· λοιπὸν τοῦ ἤρσεν ὁ Ἐδουάρδος, καὶ συνεπῶς συνεδέθη μετ' αὐτοῦ τοσοῦτω διακεκριμένως πλέον ἢ μετὰ τῶν ἄλλων, ὥστε διὰ μιᾶς σχεδὸν ἐφάνη λησμονήσας ὅλους ἐκείνους.

Καὶ Παρισινοὶ μὲν ἢ Γάλλοι δὲν ἦσαν ὁ Φίλιππος καὶ Ἐδουάρδος, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βαλάντιον αὐτῶν ἦτον εὐὺ-ποληπτότερον τοῦ βανλαντίου πολλῶν εὐγενῶν τῆς λαμπρᾶς μητροπόλεως, ἡ δὲ μορφή τοῦ προσώπου καὶ ἡ προφορά (οἱ δύο οὗτοι κύριοι ἐδιδάχθησαν τὴν Γαλλικὴν παιδιόθεν ὑπὸ παιδαγωγῶν Γάλλων), καὶ ἡ προφορά λέγων καὶ ὁ ἱματισμὸς ἐγαλλίζον ὅλους, ἐθεωροῦντο μεταξὺ τῶν ὡς Γάλλοι, δηλ. ὡς ὁμοεθνεῖς, ὡς συμπατριῶται· ἀλλὰ καὶ θρησκείαν εἶχον τὴν αὐτὴν, ἀνατολικὴν δηλ. διότι ὁ Φίλιππος ἦν Ἑλλήν καὶ ὁ Ἐδουάρδος εἶχε τὸ γένος ἀπὸ Ῥώσων.

Ὁ Φίλιππος ἦτο θετὸς υἱὸς μεγαλεμπόρου ἐν Παρισίοις, ὅστις, θεὸς αὐτοῦ, τὸν παρέλαβε παῖδα ὄντα ἀπὸ τῆς Ἡπείρου, ἄτεκνος ὢν αὐτὸς καὶ ἀκλήρος.

Ὁ Ἐδουάρδος—πρέπει νὰ ἐνδιατρίψω ὀλίγον εἰς τὴν περιγραφὴν του διότι πολὺτιμος εἶναι ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἀνθρώπου τούτου—ὁ Ἐδουάρδος ἦν Πολωνὸς τὸ ἔθνος, υἱὸς βαθυπλούτου ἀρχόντος ἐν Γαλλικῇ· ὁ πατήρ αὐτοῦ μέτοχος τῆς Πολωνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830 τὸν εἶχε στείλει εἰς Παρισίους μετὰ τῆς λοιπῆς οἰκογενείας καὶ τῶν θησαυρῶν του, καθὼς ὁ Ἡρίαμος τὸν Πολύδωρον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι ὁ Ἐδουάρδος δὲν ἔπαθεν ὅσα ὁ Πολύδωρος.

Ὁ Ἐδουάρδος εἶχε τὰ χαρακτηριστικὰ ἐκεῖνα δι' ὧν οἱ ποιηταὶ καὶ ζωγράφοι τῆς Μεσημβρίας, εἴτε τοῦ ἀρχαίου εἴτε τοῦ νέου κόσμου, παριστῶσι τὸν ἔρωτα, ἀλλὰ τὸ αἰσθημὰ του εἰς ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν ἦν ἀνδρικὸν ἡδῆ, καὶ τὸ γλαυκὸν αὐτοῦ ὄμμα ὑπὸ χρυσοῦ τόξου περιστεφόμενον ἐξέφραζε γλυκύ τι, ἀρβενωπὸν τι, μελαγχολικὸν καὶ ἐμβριθές· καὶ ἐσπινθοδόλει μεν πολλακίς τὸ ὄμμα ἐκεῖνο, ἀλλ' ὅτε προσήλους ἐπ' αὐτοῦ τὸ σὸν, μυστικὸν γόητρον δυνάμεως ἀκαταμαχῆτου ἐξετοξεύετο εἰς τὸ ἐσωτερικόν σου καὶ ἔλεγες ὅτι ὁ θνητὸς οὗτος ἐπλάσθη διὰ τὸν ἔρωτα, μόνον διὰ τὸν ἔρωτα εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ σημασίαν. Οἱ χρυσομέταξοι κρίκοι τῆς κεφαλῆς του, τὸ εὐρὺ λευκὸν μέτωπόν του, καὶ ἡ ῥίς ἥτις δὲν ἦτο καμπύλη, —διότι ὁ Ἐδουάρδος ἐγεννήθη ὡς ἄλλο τι παρ' ὧς στρατιωτικὸς ἥρωας, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ εἶδους τῶν στρατιωτικῶν ἡρώων τοῦ Κ. Δυμᾶ ὅστις τοὺς χαρακτηρίζει κυρίως διὰ τῆς κυρτῆς μεγάλης μύτης καὶ τῶν ἐξεχόντων ζυγωματικῶν ὀστέων—ἡ ῥίς, λέγω, ὀμαλὴ καὶ ἀνάλογος πρὸς τὰ λοιπὰ, τὰ μῆλα εὐτραφεῆ μὲν (ὡς ἀριστοκράτου μῆλα) ἀλλ' οὐδαμῶς μὴ θέλοντα νὰ ὑπερβῶσι τὴν καθέτην τοῦ κάτω βλεφάρου, ὁ ἀλαβάστρινος καὶ μαλὼν μακρὸς ἢ βραχὺς λαίμρος του, αἱ τῆς ἐπεδερμίδος λεπτόταται ἴνες, αἵτινες σπανίως ἀπαντῶνται καὶ εἰς τοὺς βασιλόπαιδας αὐτοὺς τῶν ἔλκοντας τὸ γένος ἀπὸ

κυριαρχῶν δέκα αἰώνων, τὸ συνεσταλμένον κάτω χεῖλος τοῦ σημειῶν τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐχεμυθείας, ἡ ἐξόγκωσις μεταξὺ τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὸ μέρος τὸ καλυπτόμενον ἀπὸ τὴν στίλβουσαν μέταξιν τῶν ὀφρύων· ἡ χεὶρ τοῦ ἐμπερὴς πρὸς τοῦ Ῥαφαήλου τὴν χεῖρα, ἔλ' οἱ χαρακτῆρες οὗτοι, οὗς οἱ ποιηταὶ συνήθως καθ' ὑπερβολὴν μᾶλλον, ἢ κατ' ἀλήθειαν σκιαγραφοῦσιν, ἦσαν ὅμως πραγματικοὶ εἰς τὸν Ἐδουάρδον, καὶ τόσῳ καθυπέτασσαν τὸν ἀνθρώπινον ἐγωϊσμόν, ὥστ' ἐξύπνουν ἐν αὐτῷ πᾶν ἄλλο αἶσθημα, ἢ τὸν φθόνον καὶ τὴν ζηλοτυπίαν.

Περὶ τὴν 7 ὥραν ἐσπέρας τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1832 ὀχνηὰ τι ἀκολουθοῦμενον μακρόθεν ὑπὸ μικροῦ ἄλλου, ὅπερ ἐμιμεῖτο ἐντελῶς τὴν μηχανικὴν πορείαν τοῦ παρακολουθοῦντος τὸν κύριόν του ἵπποκόμου, παρήλασσε τὴν ὁδὸν Βολταίρου, ὅτε νεανίας μηλωτὴν παχεῖαν περιβεβλημένος σταματήσας αὐτὸ καὶ ἀνοίγων τὴν θυρίδα προέκυψεν ἵνα καταβῇ.

— Μὴ μ' ἀφίνεις, εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος κρατῶν τὴν χεῖρά του.

— Διατί;

— Ἄς ὁμιλήσωμεν τὴν ἐσπέραν ταύτην· εἴμεθα ἡσυχοὶ εἰς τὸν θάλαμόν μου· ἔλα, θὰ ἱχνογραφῇσωμεν τὰ ὠραιότερα σχέδιά μας.

— Ἀλλὰ δὲν ἄγνοεῖς ὅτι κατοικῶ μακρὰν, ὅτι μὲ περιμένει ὁ θεὸς μου, καὶ πρὸ πάντων ὅτι τὸ ψυχὸς αὐξάνει ὅσω προβαίνει ἡ νύξ.

— Ὅλ' αὐτὰ διορθῶνται· κοιμᾶσαι παρ' ἐμοί· εἰς δὲ τὸν θεῖόν σου στέλλομεν γράμμα ἀμφοτέροις παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ μὴ σὲ περιμένῃ.

Ὁ Φίλιππος ἐσκέφθη ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἔπειτα, ἐπαναπίπτων εἰς τὴν ἐκ πτελῶν ἐλαστικὴν ἔδραν τοῦ.

— Ἔστω, εἶπεν.

— Ἐμπρὸς, ἀνέκραξεν ὁ Ἐδουάρδος, ἀριθμὸς 38.

Μετὰ τρία λεπτά τὸ ὄχημα ἐστάθη πρὸ μεγάλης πύλης ἧς ὁ ὀχληάτης ἔκρουσε τὸ ῥόπτρον, ὁ δὲ θυρωρὸς ἤνοιξεν· οἱ δύο ἐταῖροι ἀνέβησαν τὸν δεύτερον ὄρσφον περῶντες μακρὸν διάδρομον· ἀλλὰ καλῶς φωτισμένον· κατὰ μέτωπον δὲ ἤνοιξεν οἶον αὐτομάτως θύρα λαμπροῦ καὶ θερμοῦ δωματίου, ὅπου εἰσελθόντες ἐφρόντισαν πρῶτον νὰ γράψωσι καὶ νὰ υπογράψωσιν ἀμφοτέροις πρὸς τὸν θεῖον τοῦ Φιλίππου ἐπιστόλιον ὅπερ ὁ αὐτὸς ὀχληάτης ἐκείμισεν.

Οἱ δύο συσπουδασταὶ περὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἐπραγματεύθησαν διαλεγόμενοι, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ μέρος τοῦ διαλόγου τῶν ἐλλείπει εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ Φιλίππου, ὡς καὶ εἰδήσεις τινες περὶ τῆς κώμης Γλύκης εἰς τὸ Α'. Κεφάλαιον.

Ἐκ τῶν ἐπομένων τοῦ παρόντος κεφαλαίου συμπεραίνει τις ὅτι ἐπιλονοῖκουν περὶ ἐπαγγέλματος οἱ νεανία.

— Καὶ ἡ λαιμητόμος; καὶ τὸ ἐγχειρίδιον... ἤρωτησεν ὁ Ἐδουάρδος.

— Ἐνθυμοῦμαι ὠραίαν τινα εἰκόνα τοῦ Γερμανοῦ Κέρνερ· «τὸ πῦρ, (λέγει αὐτὸς) ζῇ ἑκατὸν ἔτη ἐὰν βραδέως καὶ ἀφανῶς καύσῃ μέγα δάσος, ἀλλὰ τὸ πῦρ προτιμᾷ νὰ τὸ καύσῃ εἰς ἑκατὸν λεπτά τῆς ὥρας διὰ νὰ ἐκτείνῃ τὴν φλόγα τοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς καὶ μέχρι τῶν ἄκρων τοῦ στερεώματος.» — «Ὅταν ἦσαι ῥήτωρ, Ἐδουάρδε, γίνεσαι μέγας ὅσον μέγα εἶναι τὸ ἔθνος σου καὶ ὁ κόσμος· ἡ φωνή σου εἶναι βροντὴ τοῦ πνεύματος ἐκείνου ὅπερ ἀντιπροσωπεύεις· πάντα δὲ πολιτικὴ ἐξου-

σία φρίσσει καὶ ἀναπάλλεται εἰς τοὺς ἤχους τῆς βροντῆς ταύτης, ἥτις ὅτε μὲν ἄδει ὕμνους εἰς τὴν εἰρήνην, ὅτε δὲ μεταλλοιοῦται εἰς τὴν ἐνθουσιώδη καὶ φοβεράν σάλπιγγα τοῦ πολέμου.

— Καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου θέλεις νὰ γίνῃς ῥήτωρ; ἠρώτησε μειδιῶν ὁ Ἐδουάρδος.

— Εἰς τὴν πατρίδα μου; . . Ἐἰς τὴν Ἑλλάδα; . . ὦ! Καὶ μετὰ πόνου τινος ἐξέφερεν ὁ νεανίας τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο.

— Εἶναι ὠραία τῶντι ἡ πατρίς μου· προχθὲς ὅτι ἐφώτιξε τὸν κόσμον μὲ τὰς φλόγας τῆς ἐλευθερίας της· εἶναι . . . ἦτο . . . Κατηραμένε Βύρων! διατί νὰ τὴν ὑδρίσης μὲ τόσῃν εὐγένειαν, ἧς τὴν πικρίαν ἀναμιγνύεις μὲ τὸ ἄρωμα τῆς ποιήσεως! «Ἐνα στεναγμὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐν δάκρυ διὰ τοὺς Ἕλληνας.» (1)

Ἐπειτα ἔκυψε τὸ μέτωπόν του καὶ ἐσιώπησε.

— Ἄς μὴν ὁμιλήσωμεν περὶ πατρίδος. — Θὰ γίνῃς λοιπὸν ῥήτωρ; ἠρώτησε μετὰ σιωπὴν τινα.

— Ἐγώ; Θὰ γίνω ἂν γίνεταί τις, εἰ ἐπιθυμῇ.

— Εἰς τὴν Γαλλίαν;

— Καὶ τί νὰ τὴν κάμω τὴν Γαλλίαν; Ἐχω πατρίδα δούλην, ἀλλὰ δύναμιν . . .

— Ἀλλὰ δύναμιν; . . . ἤξεύρεις τί Φίλιππε;

— Τί;

— Ἄς γίνωμεν θεολόγοι.

— Οὐφ!

— Λοιπὸν ἱκτροί.

— Δὲν εἶμαι φιλόργυρος.

— Τέλος πάντων ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ συμβιβάσωμεν τὰς ιδέας μας.

— Εἶμαι περίεργος.

— Δὲν ἀγαπῶ καμμίαν κυβέρνησιν, διότι καμμία δὲν ἐφρόντισε νὰ τελειοποιηθῇ ὅπου πρέπει· αὐξάνει τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις της, ἀναπτύσσει τὴν πολυτέλειάν της, καὶ ἀναγκάζεται διὰ τῶν δανείων καὶ τοῦ ἐλέους νὰ τρέφῃ χιλιάδας κηφῆνων καὶ ἑκατομμύρια πτωχῶν, τοὺς μὲν θαρβύνουσα εἰς τὸ ἔγκλημα, τοὺς δὲ συμπαθοῦσα ἢ φοβουμένη, διότι ποσὼς δὲν ἐφρόντισεν ὑπὲρ αὐτῶν. — Καὶ ταῦτα περὶ τῶν συνταγματικῶν κυβερνήσεων· περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἔχομεν ἀμφοτέροις σαφεῖς ιδέας καὶ οὐδὲν λέγω. — Δὲν ἀγαπῶ τὴν κοινωνίαν ὅπως τὴν εὐρήκα, διότι εἰς πᾶν βῆμα μου ἐντὸς αὐτῆς βλέπω τὰ ἐγκληματικά της δημιουργήματα· ἐδῶ βάνουσι ἰδιοτέλεια, ἐκεῖ μειδιάμα φαρμακερώτερον τῶν δηλητηρίων τοῦ Σαινκρουά, παρεκτείνῃ τὸ ἐγχειρίδιον, καὶ παντοῦ ἡ καρδιά ἐκτεινομένη ἢ συσπλεγμένη κατὰ τὸ θερμόμετρον τοῦ βαλαντίου. — Ἀριθμησὸν ὅλας τὰς . . .

— Θὰ μοῦ εἰπῇς πάλιν νὰ γίνωμεν θεολόγοι.

— Ὅχι.

— Λοιπὸν;

— Ἐπειδὴ σὺ ἀγαπᾷς τὴν κοινωνίαν, ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ σὲ, νὰ συλλέξωμεν Πολωνοὺς καὶ Ἕλληνας, καὶ νὰ σχηματίσωμεν ἡμεῖς εἰς χώραν τοῦ νέου κόσμου κοινὴν νῆαν.

— Ἀλήθεια; — Στάσου, στάσου νὰ γεμίσω τὴν πίπιν μου — ἂ! αὕτη εἶναι λαμπρὰ ἰδέα Ἐδουάρδε, — ἐν-

(1) A sigh for Greece a tear for the Greeks.

νοῦ τώρα ὅτι δὲν ἀγαπᾷς τὸν παθητικὸν βίον οὔτε τὸν ἀτομισμὸν· ἀλλὰ δὲν εἶναι λέγεις ὀλίγον δύσκολον τὸ σκεδῖόν σου;

— Δὲν θὰ τὸ ἐκτελέσωμεν αὔριον. — Πρόσμενε, ἰδοὺ ἔλα— ἀνάψε.

— Εὐχαριστῶ. — ἀλλὰ πότε λοιπόν;

— Μετὰ πέντε ἔτη.

— Ἄρα ἂς σκεφθῶμεν περὶ τούτου μετὰ πέντη ἔτη.

— Καὶ διατὶ ὄχι τώρα;

— Λέγε καὶ τώρα Κύριε Πέν. (1)

— Ἡξεύρεις ὅτι ἔχω εἰσόδημα τριακοσίων χιλιάδων φράγκων.

— Μοῦ τὸ εἶπες. — Κ' ἐγὼ θὰ κληρονομήσω ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς πέντε ἐκτομύρια εἰς κεφάλαιον.

— Ἐντὸς τῶν πέντε ἐτῶν θὰ κατορθώσωμεν πολλὰ πράγματα.

— Παραδείγματος χάριν;

— Θὰ τελειοποιηθῶμεν εἰς τὰς νομικὰς ἐπιστήμας.

— Εὐγε, εὐγε!

— Θὰ σχεδιάσωμεν τοὺς νόμους τῆς δημοκρατικῆς ἡμῶν κοινωνίας.

— Λαμπρά.

— Θὰ διοργανίσωμεν τὸ πρόσωπικόν της.

— Μάλιστα.

— Θὰ ζητήσωμεν τὴν χώραν πλησίον τῶν Ἡνωμένων Ἐπικρατειῶν.

— Ἐπειτα;

— Ἐπειτα, παραιτοῦντες τῶν Παρισίων τὰς ἡδονὰς, αἰτίνες μαραίνουσι ἀνεπαισθήτως τὴν καρδίαν καὶ διαστρέφουσι τὸν νοῦν, θὰ ζητήσωμεν ὡς εὐεργετικοὶ κυρίαρχοι μικροῦ τινος κόσμου ἡδονὰς ἡψηλοτέρας φύσεως, καὶ θὰ δειξώμεν εἰς τὴν πολυτελεῖαν καὶ δοξομανίαν Εὐρώπην, ὅτι εἶναι δούλη τῶν ἡγεμόνων καὶ τύραννων τῶν λαῶν.

Ἀγνοεῖται ἂν ὁ Φίλιππος ἠθέλησεν ἢ ὄχι ν' ἀπαντήσῃ, διότι διέκοψε τὸν διάλογον ὁ θαλαμηπόλος εἰσελθὼν καὶ ἀποταθείς εἰς τὸν Ἐδουάρδον.

Ἡ Κυρία Ματθίλδην σὰς παρακαλεῖ νὰ τῇ στείλει τὴν Ἀλξίραν τοῦ Βολταίρου.

Ὁ Φίλιππος ἔσσειε πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν, καὶ ἂν τὸν παρετῇρε τις, θὰ ἔβλεπε τὸ πρόσωπόν του βαμμένον ὑπὸ λεπτῆς ὠχρότητος· ὁ Ἐδουάρδος δίδων τὸ βιβλίον καὶ ἀποπέμπων τὸν ὑπηρέτην.

— Θὰ ἔχωμεν, εἶπεν, ωραίαν συναναστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα τῆς Ἀλξίρας· ἡ ἀδελφὴ μου Ματθίλδην δὲν θὰ μ' ἀφήσῃ· ἔχω δικαίωμα ἐπ' αὐτῆς διότι τὴν ἀγαπῶ ὡς τὸν ἀγγελὸν φύλακα τῆς ζωῆς μου· ἂν μ' ἀφήσῃ, μ' ἀφαιρεῖ τὸν φύλακα ὃν δίδει ὁ Θεὸς εἰς πάντα ὄντη· ἡ Ματθίλδην δὲν θὰ κάμῃ ποτὲ τοιοῦτον ἀδίκημα πρὸς ἐμέ.

— Ἐγὼ νομίζω ὅτι θὰ σ' ἀφήσῃ.

— Πῶς τὸ νομίζεις;

— Ὁ Δὸν Περὲς θὰ τὴν ζητήσῃ εἰς γάμον.

— Τὸν βδελύσσεται.

Ἀστραπὴ τις ἔλαμψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Φιλίππου.

(1) Ὁ περίφημος οἰκιστὴς τῆν Πενσυλβανίας ἐν Ἀμερικῇ.

— Κ' ἐπειδὴ εἶναι Ἰσπανὸς πλήρης ἐλαττωμάτων, σὲ συμβουλεύω νὰ φυλάττεσαι· ἡ Ματθίλδην τὸν περιεφρόνησε κατὰ πρόσωπον πολλάκις, καὶ διὰ νὰ τὸν ἀποφύγῃ, ἐνθυμεῖται, κατέρυγεν εἰς σέ.

Ὁ Φίλιππος μελαγχολικῶς μειδιῶν ἔσυρε τὸ ἀδελφὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

— Εἶναι δεκάτη, εἶπεν ἔπειτα· ὑπάγω εἰς τὸ οἶκόν μου.

— Πᾶ! ἔλαμεν ὁ Ἐδουάρδος ὡς νὰ ἔδλεπεν εἰς τὸν συμμαθητὴν του σημεῖα φρενοληψίας· τί λέγεις; εἶν' ἀδύνατον.

— Διατὶ ἀδύνατον; ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ ἐξέλθω, ἐπιθυμῶ νὰ ἐξυπνίσω εἰς τὴν κλινὴν μου· ἰδοὺ ὅλ' ἡ ὑπόθεσις.

— Νὰ μὴ σοῦ συνέβη τίποτε;

— Τοῦτο μόνον, ὅτι θέλω νὰ ὑπάγω εἰς τὸ οἶκόν μου.

— Ἡξεύρω ὅτι πολλάκις εἶσαι ἰδιότροπος· ἀλλὰ πρὸς χάριν μου λησμονήσας τὴν ἐσπέραν ταύτην ὅλας σου τὰς ἰδιοτροπίας. — Νὰ! ἐγὼ θέλω νὰ σὲ διασκεδάσω· θέλεις ν' ἀλλάξῃς τὸν ἀέρα;

— Ναί, ναί.

— Ὑπάγωμεν εἰς τὸ πλησιέστερον καφφενεῖον, καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν παιζόμεν βίστ μὲ τὴν μητέρα καὶ τὴν Ματθίλδην.

Ὁ Φίλιππος ἐφάνη ὡς νὰ ἤλλαξε τὸν ἀέρα· μολοντοῦτο δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ εἴπῃ, ἡ τοῦλάχιστον δὲν τὸ εἶπε τόσῳ καθαρῶς ὥστε νὰ τὸ νοήσῃ ὁ Ἐδουάρδος.

— Θὰ ἐκμυστηρευθῶμεν, ἠρώτησεν ἀδιαφόρως τὸ περὶ ἀποικίας σκεδῖόν μας εἰς τὴν κυρίαν Ματθίλδην;

— Ἄν θέλῃς, διατὶ ὄχι;

— Θὰ ἦναι περίεργος ἡ γνώμη της.

— Θὰ παραδεχθῇ.

— Λέγεις;

— Ὑπάγωμεν.

— Ποῦ;

— Εἰς τὸ καφφενεῖον.

— Ἄ ναί.

Καὶ τὰς μνηλωτὰς αὐτῶν περιβληθέντες οἱ δύο συσπουδασταὶ διευθύνθησαν εἰς τὸν διάδρομον.

— Ἐδῶθεν, ἐδῶθεν... ἐλησμώνησας τὸν δρέμεν... εἶπεν ὁ ἀδελφὸς τῆς Ματθίλδης πρὸς τὸν Φίλιππον βλέπων αὐτὸν παρεγκλίναντα τὸ ἔθνος πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ δωμάτια, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου ἡ φαντασία του ἦτον.

— Καλὰ λέγεις· ἐλησμώνησα.

— Κατάβα καὶ σὲ φθάνω· ὑπάγω νὰ εἰδοποιήσω τὴν μητέρα καὶ νὰ παρακαλέσω τὴν Ματθίλδην νὰ μᾶς περιμεῖνῃ.

— Ἀναγινώσκει τὴν Ἀλξίραν.

— Τόσῳ καλῆτερα.

Ὁ Φίλιππος κατέβη μηχανικῶς τὴν κλίμακα· ἀντὶ δὲ νὰ περιμεῖνῃ εἰς τὴν πύλιν προώδευσεν ταχὺ μὲν βαίνων, ἀλλ' ὡς νὰ τὸν ἐδίωκε δαίμων τις πρὸς ὃν αὐτὸς δὲν ἠθέλει νὰ δειξῇ δειλίαν. Μετὰ τινα βήματα εἰσέδυ εἰς στενωπὸν σκοτεινὴν φέρουσαν πρὸς τὸ καφφενεῖον, ὅτε φωνὴ τις βαρεῖα καὶ ἐπιτακτικὴ φερομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τὸν παρεκίνησε νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν ἐκ περιεργίας.

— Κύριε! στάσου· εἶπεν ἡ φωνή.

— Ὁ Δὸν Περὲς!

— Ὁ Δὸν Περὲς· μάλιστα.



— Καί εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Καστιλλίας μετήλθετε κύριε! τὸ ἐπάγγελμα τοῦ περιπόλου· ἤρῳτήσεν ἐμπαικτικῶς ὁ Φίλιππος.

— Εἰς τὴν Μαδρίτην ἔμαθα μόνον νὰ ἐκδικουῖμαι τὰς προσβολὰς κύριε!

— Ἀλλ' εἰς τοὺς Παρισίους, Κύριε, δὲν ἐκδικήθητε καμμίαν ἀδόμη νομίζω.

— Ἀληθὲς στοχασμός· βλέπετε ὅμως ὅτι κάμνω ἀρχὴν ἀπὸ ὅμας.

— Θὰ μὲ συγχωρήσετε νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν ἐννοῶ τὰς Ἰσπανικὰς παροιμίας;

— Μετὰ μίαν στιγμὴν θὰ γενῇτε πάνσοφος κύριε! καὶ τότε θὰ νοήσετε τί σας λέγω.

— Τῇ ἀληθείᾳ, ἀρχίζω νὰ σας βαρύνωμαι Δὸν Περές.

— Τελειώνωμεν λοιπὸν γρήγορα.

— Γρήγορα, γρήγορα.

— Ἰδοὺ Κύριε — καὶ ἀνασύρων ὁ Καστιλλανὸς τὸν μανδύαν, ἐξέφερε δύο μικρὰ μὲν, ἀλλ' εὐρύστομα πυροβόλα.

— Θέλετε ν' ἀγοράσω τὰ πυροβόλα σας; εἰπε· γελῶν ὁ Ἡπειρώτης.

— Θέλω νὰ σᾶς φονεύσω Κύριε! ἀνέκραξεν ἀγρίως ὁ αἰμοδιψὴς ἐραστής.

— Ἀλλ' ἡ μανία σας εἶναι νομίζω ἐπιδεικτικὴ φρενοκομείου καὶ ὄχι· θύματος.

— Ἰατρός τις εἶναι τὸ αἷμά σου — ἔλα· ἂς μὴ βραδύνομεν, ἤξεύρεις διατί θέλω νὰ σὲ φονεύσω — λάβε.

Καὶ προσφέρων αὐτῷ τὸ ἐν πυροβόλον ὠπισθοδρόμησε πέντε βήματα· ὁ Φίλιππος τὸ ἔλαβε ψυχρῶς, καὶ ὕψωσε τὸν λύκον· ἀφαιρῶν δὲ τὸ ἔναυσμα καὶ ἐμπνεύσας ἐντὸς αὐτοῦ.

— Ἀλτ, ἀνέκραξεν, ἄτιμε Ἰσπανέ! εἴσαι δολοφόνος· κενὸν μοῦ τὸ δίδεις.

Ἀλλ' ὁ ἄτιμος Ἰσπανὸς σφυρίζων ὤξυ.

— Καταμήνυσέ με εἰς τὸν Θεόν, εἶπε.

Μικρὰ βροντὴ ἤκούσθη· καὶ ὁ μόλυβδος ἔκχυσε μελανοὺς τινα κρίκους τῆς κόμης τοῦ Ἡπειρώτου — τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἄνδρες δύο κρυπτόμενοι εἰς τὴν κώχην τῆς στενωποῦ ἀνεβρίθθησαν πρὸς τὸν Δὸν Περές.

— Ἀχρεῖς! ἀνέκραξε μανιωδῶς ὁ Φίλιππος, καὶ πίπτων κατ' αὐτοῦ ὡς κεραυνὸς τῷ συνέτριψε τὸ κρανίον διὰ τῆς ἀργυρᾶς λαβίδος τοῦ πυροβόλου.

Ὁ Δὸν Περές ἔπεσε νεκρός.

Οἱ δύο ἄνδρες ἐσταμάτησαν ἔντρομοι· βλέποντες δὲ ἀκίνητον τὸν εὐγενὴ ἐπράπησαν εἰς φυγὴν, διότι ἦσαν μισθωτοί· ἀλλ' οἱ περίπολοι ἐξυπνήσαντες εἰς τὸν κρότον τοῦ πυροβόλου τοὺς συνέλαβον φεύγοντας, καὶ ὁ Φίλιππος ἀπήχθη εἰς τὰς φυλακάς.

## Δ.

Ἐκτοτε δέκα ἔλα ἔτη κατέβρευσαν μέχρις οὗ εἶδεν τὸν Ἐδουάρδον παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς κλίνης του.

Καὶ τῶν δέκα τούτων ἐτῶν τίς ἡ ἱστορία; — μακροτέρα θὰ ἦτο τῆς δεκαετοῦς ἱστορίας τοῦ Κ. Λουὶ Βλάν ἀν τὴν ἐδημοσίευσεν, ὡς ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ἐδουάρδος τὴν διηγούνται. Δύναται ὁ κόσμος ν' ἀπαιτήσῃ βραχεῖαν αὐτῆς περιλήψιν, καθότι ἄλλως διὰ τῶν ἀπομνημονευμάτων τούτων, ἅτινα μᾶς διετήρησεν ὁ Φίλιππος, ἤθελον μόνον νὰ ρίψω ἀνθοδέσμην ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς εὐτυχίας, θύματος ἢ τῆς ἀπηνόου εἰμαρμένης, ἢ τῶν λεγομένων νόμων τῆς φύσεως ἢ τῆς κακίας αὐτῆς τῶν θνητῶν, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὀνείρων, ὅσα τοὺς μα-

γέουν διὰ νὰ καταστήσουν ποθεινοτέραν τὴν ἐξαφάνισίν των.

Ὁ Φίλιππος ἀπομακρυνθεὶς τοῦ Θεοῦ του ἀπεμακρύνθη τοῦ λαμπροῦ μέλλοντος ὅπερ ἤλπιζε· τὰ σχέδιά του ἀνετράπησαν ἔλα, διότι ὁ Θεὸς του παγιδευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τὸν ἐλησμόνησε καθόλου, καὶ τὸν ἐνθυμήθη μόνον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τὸν ἀπεκήρυξεν ὡς ἔνοχον ἐγκλημάτος.

Ὡφειλε λοιπὸν νὰ παλαίσῃ μὲ τὴν τύχην. Δὲν ἐτόλμα νὰ χωρήτῃ ἐντὸς τῶν Γαλλικῶν ὁρίων, διότι ἡ ἐρωμένη τοῦ Θεοῦ του ἡ καταστάσα σύζυγος αὐτοῦ καὶ τεκνοποιήσασα ἐφρόντισε νὰ τὸν σημειώσῃ παντοῦ· ὁ δὲ Διόβρος διέτρεξε τὴν Γερμανίαν ἀποζῶν ἐκ Γαλλικῶν παραδόσεων διαιτώμενος πλησίον διαφόρων ἀρχόντων, καὶ ἐφρόντισε μὲν ἀνέκαθεν ν' ἀναγγεῖλῃ τὰ κατ' αὐτὸν εἰς τὸν Ἐδουάρδον, ἀλλ' ὁ φίλος του ἀπεδῆμει ἐν Σιθρία ὅπου περιέβαλπε τὸν γέροντα πατέρα του, ἀφοῦ ματαιῶς ἐνήργησε τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξορίας· τέλος, εἰ γονεῖς τοῦ Ἐδουάρδου ἀπέθανον ἀμφότεροι, αὐτὸς δὲ ἀποκατέστη μετὰ τῆς ἀδελφῆς του εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, καὶ εἰς τὰ κτήματα, τὰ ὅποια ἡ διέπουσα δύναμις ἠδύοκῃσε νὰ τῷ καταλείπῃ ἀνέπαφα.

## Ἐκ τῶν σημειώσεων.

« Μετὰ τὴν ἀνάρρωσίν μου ἐπελοῦσαν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἤθελα, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμου νὰ ἴδω τὴν Ματθίλδην· ὁ Ἐδουάρδος τῇ ἀνήγγειλε τὰ κατ' ἐμὲ, καὶ τὴν ἐπεριμένομεν ἤδη καθὼς διατρίβουσιν παρὰ τῇ θείᾳ αὐτῆς Βαρονέσσῃ Μάουερ.

Ἡ Ματθίλδη ἦτον ἀνύπανδρος.

Ὁ Ἐδουάρδος μ' ἐξενάγησεν εἰς τὰ κτήματά του, μοὶ ἐπέδειξε τὸν πλοῦτον αὐτοῦ καὶ τὴν κομψὴν καὶ μεγαλοπρεπεῖα κίκιναν· εἰδείκνυε δὲ τόσῃν χαρὰν ὅτι μ' ἐπαναίδεν, ὅτι ἐμελλεν ἡ ἀδελφὴ του νὰ εὕρῃ ἐπιστρέφουσα φίλον ἀρχαῖον, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἀπέβλεπον αἱ φιλοφρονήσεις του ὅλαι ἢ ν' ἀποδείξωσι τοῦτο.

Ἐπιδειξεῖς τοιαῦται ἦσαν δι' ἐμὲ τραύματα εἰς τὴν καρδίαν.

Ἐσπέραν τινα καθήμενοι ἐπὶ τοῦ δώματος ἐδλέπομεν μετὰ μελαγχολικῶν συναισθήσεων τὸ μεγαλεῖον τοῦ δύνοντος ἡλίου, καὶ ἠκούομεν τοῦ καταρράκτου τὸν ἀέναντον βαρὺν πάταγον.

— Οὕτως ἀποθνήσκει ὁ ἥρωας — εἶπεν αἰφνης ὁ Ἐδουάρδος μὲ φωνὴν πένθιμον τείνων τὴν χεῖρα πρὸς δυσμάς, καθὼς ὁ ἀρχιληστής τοῦ Σίλλερ ὁ ἐκφωνήσας τὸ λόγιον τοῦτο — Καὶ, ναί! οὕτω δύει καὶ πᾶσα λαμπρὰ εὐτυχία, καὶ πᾶν λαμπρὸν ὄνειρον! Δὲν μοῦ λέγεις Φίλιππε ποῦ εἶναι τὰ σχέδιά μας, ἡ κοινωνία, τὸ σύνταγμα, ἡ Ἀμερικὴ, τὸ βῆμα τοῦ ῥήτορος; Ἰδοὺ τώρα εἰς τὸ τριακονταετὲς μετωπὸν σου οὐλακία σκαφέντα διὰ τοῦ ἀρότρου τῶν δυστυχιῶν καὶ τῶν λυπηρῶν σκέψεων! ... καὶ τὸ ἰδικόν μου φίλε! ἔχει ἐπίσης τοιαῦτα.

Ἐσιώπησε, καὶ ἐγὼ δὲν ἀπεκρινόμεν· ἔπειτα μετὰ τὴν σιωπὴν ἐγὼ πρῶτος εἶπον.

— Παραπονεῖσαι Ἐδουάρδε; οὐ παραπονεῖσαι;

Ὁ Ἐδουάρδος μ' ἐνύτταξε μὲ ἀνοιχτὰ ὄμματα, ὡς νὰ μὴ μ' ἐνόησε, ὅτι σκέψις ἄλλη τοῦ ἀπεπλάνει τὸν νοῦν.

— Τί εἶπες;

— Ἐχεις καὶ σὺ λύπας;

— Ἐχω.

— Δὲν τὸ νοῦν πικρύνεις, νέος, σύζυγος γυναικὸς ὡ-

ρηγοῦντος, ἐρασμίας — πολὺ μυστικά! θὰ ἦναι αἱ λύπαι σου.

— Διὰ σέ ὄχι

— Ἄν ἡδυνάμην νὰ σοὶ χρησιμεύσω εἰς τι . . .

— Εἰς πολὺ θὰ μὲ χρησιμεύσης Φίλιππε· εὐχαριστῶ τὸν οὐρανὸν ὅτι σ' ἀπιδῶκεν εἰς ἐμέ, τὸν εὐχαριστῶ ὅτι διὰ σοῦ μ' ἀποξημιώνει ἀντὶ παντός ὅ,τι πάσχω, διότι πολὺ τρυφερὰ εἶναι ἡ καρδία μου καὶ μεγάλην ἀνάγκην ἔχει τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πίστεως· τὴν ἀγάπην δὲ καὶ τὴν πίστιν εὗρον εἰς τὴν ἀδελφὴν μου καὶ εἰς σέ Φίλιππε!

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ κόμης ἐδείκνυε συγκίνησιν τινα βαθεῖαν ὥς νὰ τῷ ἐπῆλθε συμφορὰ ἀθεράπευτος· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ φωνὴ εἶχε τὸν τόνον τῆς ἐξομολογήσεως· καὶ πῶς ἀνέμενον τότε ὅ,τι ἀνέμενον, τὸ πῶς τοῦτο ὁ Θεὸς μόνον τὸ γνωρίζει.

Καὶ κυρίως μὲν δὲν ἐτόλμων νὰ μαντεύσω τί ἴδιον καθίστα τὸν Ἐδουάρδον δυστυχῆ, διότι μ' ὅλην τὴν ἀνέστην ζώην του ὁ χαρακτήρ τῆς μελαγχολίας ἐνετυπώθη ἤδη εἰς τὸ νεαρὸν αὐτὸ μέτωπον, ἀλλ' εἰδὼς ἐκ πείρας ὅτι καὶ εἰς τῶν πλουσίων τὰ ἀνάκτορα κατοικοῦσι τὰ βάσανα, δὲν ἀμφιβαλλὼν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ αἰτίου τῶν θλίψεων του.

Κύτταξε! κύτταξε! ἀνέκραξεν αἴφνης ὁ Ἐδουάρδος· βλέπεις ἐκεῖ πέραν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Προύτου μέλαν τι σῶμα κινούμενον;

— Τί εἶναι;

— Ἡ ἄμαξα τῆς Μαθιλδῆς· ἰδοὺ κρύπτεται εἰς τὸ δάσος.

Οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐστράφησαν πρὸς ἀνατολὰς ἀδιαφόρως μὲν, ἀλλ' ἔμενον ἀδιαλήπτως πρὸς ἀνατολὰς· ἀνελογιζόμενον τότε καὶ παρέθετον τὴν κατάστασίν μου πρὸς τὴν τοῦ Ἐδουάρδου.

— Τί ἔχουν οἱ ὀφθαλμοὶ σου; μ' ἐρώτησεν ἀμυχάνως πῶς ὁ κόμης, ἀλλὰ τὴν ἐρώτησίν του συνώδευσεν ἀμέσως μειδίμα τι λεπτὸν καὶ χαρίεν, ὅμοιον ἐκείνου, ὅπερ διαστέλλει τὰ χεῖλη τοῦ ἀγγέλου τῆς ἐλπίδος.

— Τί ἔχουν; . . τίποτε· ὅ,τι ἔχουν πρὸ δέκα ἐτῶν.

Ἡ τελευταία φράσις ἐσήμαινε πολὺ καὶ ὁ Ἐδουάρδος τὴν ἐννόησε καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν σημασίαν.

— Ἄ Κύταξ' Ἐδουάρδε!

— Ἡ ἄμαξα· μετὰ πέντε λεπτά θὰ χαιρετήσης τὴν Μαθιλδην.

Ἠγέρθη ἐγώ.

— Ποῦ ὑπάγεις;

— Ὑπάγω... δὲν ὑπάγω πουθενά.

— Ὁ Κόμης ἐμειδίασε πάλιν.

— Πόσον εἶναι μεγαλοπρεπὴς ὁ δόριζον τῆς Γλύκης! εἶπον ἐγώ· ἡ κόμη αὕτη εἶναι φερώνυμος, (Das Glück—ἡ εὐτυχία.)

— Σοὺ ἀρέσει λοιπὸν ἡ Γλύκη;

— Ἀπολύτως.

— Τί θὰ εἰπῇ ἀπολύτως;

— Ἄν ἡμῖν ποιητὴς κ' ἐπεχειροῦν νὰ γράψω, δὲν θὰ ἤθελα πλεיותרον νομίζω ἀπὸ τὴν Γλύκην, δὲν θὰ ἤθελα, οὔτε τί ὠραιότερον . . .

— Ἀπὸ τὴν . . .

— Ἀλλὰ δὲν ἀκούεις;

— Ναὶ ναὶ ἔλα.

Ὁ Ἐδουάρδος ἀνεπήδησε πρὸς ὑποδοχὴν τῆς ἀδελ-

φῆς του· ἐγὼ δὲ, ἠθέλησα νὰ τὸν ἀκολουθήσω, ἀλλὰ μόλις ἤρχισα νὰ καταβαίνω τὴν κλίμακα τῆς δευτέρας ὁροφῆς, καὶ ἀλγινόν τι συναίσθημα μ' ἐκυρίευσεν αἰφνης, ὥστε φοβούμενος μὴ καταπέσω ἐστηρίχθην ἐπὶ τῶν δρυφάκτων· ἔμενον ἐκεῖ στιγμὰς τινὰς ἀναλογιζόμενος τί ἡμῖν καὶ τί εἶμαι, καὶ τοσοῦτον ἀπεδειλίασα . . . οἱμοι! ποτὲ δὲν μὲ κατέβαλεν ἡ ἰδέα τῆς δυστυχίας παρὰ τότε, τότε μόνον! . . . ἀνευ πατρίδος, ἀνευ συγγενῶν, στέγης, περιουσίας, πλανώμενος ἀπὸ χωρῶν ξένων εἰς χώρας ξένας . . . κ' ἐπιδιώκων τὴν εὐτυχίαν (ἀν εὐτυχία λογιζεται καὶ τοῦτο) εἰς τὰς ἀρχαίας ἀναμνήσεις καὶ τὴν ἐντύπωσιν ἣν θὰ ἔκαμον ἴσως ἡ καλῆς ἀνατροφῆς συμπεριφορὰ καὶ ἡ πίστις πρὸς ἀγαθὰς τινὰς καρδίας. ὦ! ἠθιάνθη, βαθεῖως ἠθιάνθη τότε ὅτι δυστυχὴς εἶμαι· ἀκίνητος ἔμεινα ἐπὶ τῶν δρυφάκτων, καὶ θερμά τινα δάκρυα, τὰ πρῶτα πικρὰ δάκρυα ἐκύλισαν ἀπὸ τῶν ἀγόνων ὀφθαλμῶν μου· ἄλλοτε ἠγανάκτου καὶ ὠργιζόμενον κατὰ τῆς τύχης· τώρα ἔδλεπα τὸν κόσμον ὠραίον καὶ δὲν ἡδυνάμην ν' ἀγανακτήσω διὰ τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐξορίαν μου.

Παρήλθεν ἐν τούτοις ἡ πρώτη σκοτοδίνη, καὶ στοχασμοὶ γενναϊότεροι διεδέχθησαν τὴν αἰφνῆδιον ταύτην ἀποδειλίασιν· ἀπέμαξα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ καταβαίνων βραδέως ὥς νὰ ἐδίσταζον εἶπ'· « ἔστω--ἔλεγον--ἔστω· ἂς τὴν ἰδῶ τοῦλάχιστον· θ' ἀκούσω τὴν φωνὴν τῆς, καὶ ἂν πραγματικῶς δὲν θὰ ἦναι παρήγορος πρὸς ἐμέ, θὰ ἦναι ἡ φωνὴ τῆς Μαθιλδῆς καὶ κακὸν ὄχι, κακὸν δὲν θὰ μού προξενήσῃ.

Ἐφθάσα εἰς τὴν πύλην τῆς στοᾶς τοῦ μεγάρου! τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ κόμης προσέφερε τὴν χεῖρα εἰς κυρίαν τινα καὶ τὴν ἐβοήθει νὰ καταβῇ τοῦ ὀχήματος· ἡ θέα τῆς κυρίας ταύτης τίποτε δὲν μ' ἐπροξένησε.

— Ὁ Κύριος Δίεργς! — ἀνέκραξε φωνὴ τις ταπεινὴ οὐχὶ ἄγνωστος εἰς ἐμέ·—ἦτον ὁ θαλαμηπόλος τοῦ Ἐδουάρδου μεταβάς ἤδη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀδελφῆς του.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, δηλ. τῆς φωνῆς τὴν στιγμὴν, χεῖρ λεπτὴ ἀπέσεισε μετὰ προφανοῦς σπουδῆς τὸ παραπέτασμα τῆς θυρίδος τοῦ ὀχήματος. Καὶ γυνὴ νέα καὶ μεγαλοπρεπὴς προέβη . . . Ἐκινήθη ἐγὼ ἐμπρὸς δύο βήματα· τί ὅμως κινούμενος ἐξήτουν νὰ πράξω, αὐτὸ τὸ ἠγνόουν.

Ἡ Μαθιλδὴ κατέβη πρὶν ἢ ὁ κόμης τῇ δώσῃ τὴν χεῖρα, ὁμιλοῦσα δὲ πρὸς αὐτὸν, αὐτὸν δὲν ἔδλεπε.

Ὅταν τὴν ἰδᾷ... ὅποιαν ἡγεμονικὴν ὠραιότητα εἶχε!

— Ὁ Κύριος Δίεργς! ἂ! Κύριε Δίεργς! πόσος καιρὸς! . . . ἐγὼ σὰς ἐγνώρισ' ἀμέσως.

— Καὶ χωρὶς νὰ σὰς προειδοποιήσουν ἡλπιζα] πάντοτε εἰς τὸ εὐτυχὲς μνημονηκὸν σὰς Κυρία μου!

— Καὶ χωρὶς νὰ σὰς εἰποῦν ὅτι ἐρχομαι θὰ μ' ἀνεγνωρίζετε εὐκολα· ἀλήθεια;

— Ἀμφιβάλλετε;

— Βλέπετε, βλέπετε; εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος, οἱ φίλοι ἀναγνωρίζοντ' ἀμέσως.

Ἡ Μαθιλδὴ ἐρυθρίασε, κ' ἐγὼ ἔγινα ὠχρὸς.

Ὁ Κόμης μ' ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν θεῖαν του ἡτίς ἐρρίψεν ἐπ' ἐμοῦ βλέμμα π ρ ο σ τ α τ ε υ κ τ ι κ ὸ ν· εἵπειτα ὁδηγῶν τὴν βαρονέσσαν,

— Ἡ Κυρία Μαθιλδὴ, εἶπε πρὸς ἐμέ μετὰ φιλικῆς ἐπιπλήξεως, περιμένει τὸν βραχιονά σας.

Ἐκινήθη μηχανικῶς, ἡ δὲ Μαθιλδὴ μὲ μειδίωμα χαριέστατον ἤλθε πρὸς ἐμέ.

— Καὶ τώρα λοιπόν, δύναμαι νὰ σὰς ἐρωτήσω, Κύριε Δίδρη, ποῦ χρεωστοῦμεν τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ σὰς ἐπαναίδωμεν;

— Ἄν τὸ νομίζετε εὐτυχίαν, Κυρία μου, χρεωστεῖτε αὐτὸ εἰς ὅ, τι φέρει τὴν εὐτυχίαν· ἐγὼ δὲ, τὴν συνάντησίν σας χρεωστῶ εἰς τὸν θεόν.

Ἡ Ματθίλδη μ' ἔστυρεν ὑπὸ τὴν στοάν.

— Εἰς τὸν θεόν;

— Ναί Κυρία.

— ὦ! ὀλίγον ῥομαντικὸν σὰς βλέπω.

— Δέκα ἔτη ὑπομονῆς δύνανται νὰ καταστήσουν ῥομαντικὸν τὸν ἄνθρωπον, κυρία.

— Δέκα ἔτη! . . . τῶνόντι! . . .

Προεβαίνομεν ἤδη ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ μεγάρου, καὶ διευθυνόμεθα εἰς τὴν κλίμακα.

— Δέκα ἔτη! —ἐπανελάθεν ἡ νεῆνις ὡς ἑαυτὴν ἐρωτῶσα, —καὶ τόσῃ ταχέως παρῆλθον αὐτὰ τὰ δέκα ἔτη . . . θὰ μᾶς διηγῇτε τὴν ἱστορίαν σας, Κύριε Φίλιππε.

Καὶ ἡ Ματθίλδη ἔστρεψε τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς ἐμέ ἐρυθρὸν ἤδη καὶ πυρέσσοντα ὑπὸ τῶν ἀκτίνων, ἃς ἐπέχυσαν εἰς ὀφθαλμοὺς ἐκεῖνοι εἰς τὸ ὄλον τῆς ἐσωτερικῆς ὑπάρξεώς μου μαγνητικὸν ῥεύμα ὅπερ ἡσθάνθη περὶ τὸ πρόσωπόν μου.

— Καὶ ἡμεῖς, ναὶ καὶ ἡμεῖς . . . ὦ! πολλὰ ὑπερέραμεν, Κύριε Δίδρη, ἀπὸ τῆς δυστυχιοῦς ἐκείνης νυκτός· εἰ γονεῖς μας ἀπέθανον, κ' ἐγὼ . . .

Διεκόπη ἄκουσα καὶ τυχαίως ἔστρεψε τὸ βλέμμα ἐπὶ μιᾷ εἰκόνος τοῦ προδρόμου — ἡ εἰκὼν αὕτη παρίστα τὸν ἔρωτα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἥθης.

— Καὶ σεῖς λοιπόν, Κυρία . . .

— Κ' ἐγὼ ὑπέφερα.

Ἡθέλησε ν' ἀποτελειώσῃ διὰ τοῦ βλέμματός, τοῦ καθρέπτου αὐτοῦ τῆς καρδίας, καὶ μ' ὠμίλησε τῶνόντι ἡ Ματθίλδη, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐτόλμησα νὰ τὴν ἐννοήσω.

Εἰσῆλθον εἰς μικράν τινα αἰθυσαν ὅπου ἀφῆκα τὴν νεάνίδα πλησίον τῆς βαρονέσσης ἐλθοῦσαν. Συγχρόνως ἤνοιξεν αὐτομάτως πλαγία τις θύρα καὶ ἡ κόμῃσά νεαρὰ ὅλως ἐξῆλθεν ὡς ἡ κόρη τοῦ ἀφροῦ ἐπιψάουσα μόνις τὸ πῆδον, ωραία καὶ φιλομειδῆς ὡς ἡ μήτηρ τοῦ ἔρωτος.

Ἐνῷ δὲ γίνονται αἱ συνήθεις δεξιώσεις ἃς σημειῶσω τινα περὶ τῆς βαρονέσσης. — Ὁ Ἐγμὼν μ' ὠμίλησε πολλάκις περὶ αὐτῆς, καὶ καθὰ ἐφαίνετο, πολὺ τὴν ἐτίμα ὁ νέος, καὶ πολὺ ἐσύχναζεν εἰς τὸ ἀγροτικόν της μέγαρον· ἦτον αὕτη τεσσαρακονταετής σχεδὸν, τὸ δὲ σύνολον τῶν ἐξωτερικῶν χαρακτηρισμῶν της παρίστα ὁλόκληρον τὴν εἰκόνα τοῦ ἀριστοκρατισμοῦ πρὶν ἢ κατατομηθῇ Δουδοβίχος ὁ 12<sup>τος</sup>.

(Ἀκολουθεῖ.)

## ΠΑΙΓΝΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

### NANNOI.

Ἡ θεωρία τῶν νάννων εἰς τοὺς χρηστῶς τῶν ἀνθρώπων οἶκτον μόνον καὶ συμπάθειαν δύναται νὰ διεγείρῃ. Ὅσοι δὲ τὰς δυσμορφίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως λαμβάνουσιν ὡς μέσον γέλωτος καὶ διατριβῆς, πράττουσιν ἔργον σκληρὸν καὶ ἀνόητον. Καὶ ὅμως τὴν Τόμος Γ'. Φυλλ 64.

τοιαύτην ψυχαγωγίαν μέχρι τοῦ περασμένου αἰῶνος περὶ πολλοῦ ἐποιεῦντα μάλιστα οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ μέγιστ' αὐτῶν. Ἄλλ' ἡ ἀρχὴ τοῦ συρμοῦ τούτου ἀναβίνει εἰς ἀπωτέραν ἐποχὴν· Γνωστὸν εἶναι ὅτι οἱ αὐτοκράτορες τῆς Ῥώμης εἶχον εἰς τὰς αὐλὰς τῶν νάννων. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρονται ὁ νάννος εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Αὐγουστος τελευτήσαντα ἤγειρεν ἀνδριάντα μὲ ὀφθαλμούς ἐξ ἀδαμάντων, — ὁ νάννος καὶ ἡ νάννη τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἰουλίας οἱ ὀνομαζόμενοι Κλεόπας καὶ Ἀνδρομέδ' — ὁ νάννος ὅστις συγκατεκλίνετο εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὸν Τιβέριον τράπεζαν, καὶ ἐτόλμα νὰ λέγῃ πρὸς τὸν φοβερόν συμπότην τοῦ ἀληθείας τὰς ὁποίας οὐδεὶς τῶν Ῥωμαίων πολιτῶν ἤθελεν ἐκστομίσει χωρὶς νὰ βάλῃ τὴν κεφαλὴν του εἰς πολλὰ ἀκροσφαλῆ θέσιν. — Οἱ μονομάχοι νάννοι τοῦ Δομιτιανοῦ, κ. τ. λ. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Σεβήρος κατήργησε τὸ γελοῖον τοῦτο ἔθος ἀποβαλὼν τῆς αὐλῆς τοὺς νάννους, καὶ οἱ συγκλητικοὶ ἔστυραν, ἐννοεῖται, νὰ μιμηθῶσι τὸ παραδειγμα τοῦ βασιλέως. Πλὴν φαίνεται ὅτι μετὰ ταῦτα οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξήλευσαν κατὰ τοῦτο τοὺς προκατόχους των καὶ ἀνενέωσαν τὸ παλαιὸν ἔθιμον. Ἐπειδὴ ἱστορεῖ ὁ Νικηφόρος ὅτι εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Κωνσταντίνου ὑπῆρχέ τις νάννος, ψάλτης λιγύφθογγος, ὅστις εἶχε τὸ σῶμα μόνις παχύτερον πέρδικος.

Σπουδαίους ἄνδρας νάννους ἡ παλαιὰ ἱστορία ἀναφέρει τοὺς δύο Ῥωμαίους ἱππότες, Μάριον Μάξιμον καὶ Μάρκον Τούλλιον· τὰ σώματα αὐτῶν ἦσαν ἐλάχισα τριῶν ποδῶν κ' ἐταριχεύθησαν. Εἰς τοὺς σπουδαίους νάννους πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ τὸν ναννώδη ῥήτορα Αἰκινίου Καλβὸν τὸν πολλάκις κατὰ Κικέρωνος ῥητορεύσαντα, καὶ τοὺς θεατρικοὺς ὑποκριτὰς Λούκιον καὶ Μόλωνα. Ὁ δὲ Μόλων εἶχε καὶ ἀδελφὸν νάννον, ὅστις ἐξέβη εἰς τὰ ὄρη ληστής. Τούτου ἡ υπερβολικὴ σμικρότης εἶχε καταντήσει παροιμιώδης.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰαμβλίχου ἐζῆ Ἀλύπιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς φιλόσοφος ὀνομαστός, καὶ ἰδίως ἐνασχοληθεὶς εἰς τὴν λογικὴν. Εἶχε τὸ ἀνάστημα δύο μόνις ποδῶν· κ' ἐσυνείθιζε νὰ εὐχαριστῇ τὸν θεὸν ὅτι ἔδωκεν εἰς τὴν αὐλὸν ψυχὴν τοῦ ἐλάχιστου φορτίου τῆς φθαρτῆς ὕλης τοῦ σώματος.

Τὸν μεσαιῶνα οἱ αὐτοκράτορες, οἱ Σουλτάνοι, οἱ βασιλεῖς, αἱ βασιλίσσαι ἐτρεφον εἰς τὰς αὐλὰς αὐτῶν πρὸς διατριβὴν καὶ γέλωτα τρελλοὺς καὶ νάννους· τὸ δ' ἔθος τοῦτο ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων μέχρις ἐσχάτων χρόνων. Εἰς πολλὰς εἰκόνας τῶν μεγάλων τῆς Ἰταλίας καὶ Ἰσπανίας ζωγράφων οἷον Ῥαφαήλ, Δομινικίνου, Βελασκουέζου, τὰ σημαντικὰ ὑποκείμενα φαίνονται παρακολουθούμενα ὑπὸ νάννων.

Ὁ Κάραχος, ὁ διορατικώτατος νοῦς, ὁ μυστικὸς σύμβολος τοῦ μεγάλου Σχλαδίνου, ἦτο νάννος. Νάννος ἦτο καὶ ὁ ἐν ἔτει 1306 βασιλεύων τῆς Πολωνίας Οὐλαδίσλαος ὁ Κουβιτάλις, ὅστις πολλάκις ἀνεφάνη ἀνδρείος καὶ εὐτυχὴς πολεμιστής.

Διηγεῖται ὁ Καρδάος ὅτι εἶδεν εἰς Ἰταλίαν νάννον ἡλικιωμένον τὸν ὁποῖον περιέφερον ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν ἐντὸς εἰς κλωθὸν φιτακοῦ. Ἐν ἔτει 1592 ἐπαρῶν 420.